

Bruxelles, den 30.8.2021
COM(2021) 494 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

**Sammendrag af de årlige gennemførelsesrapporter for de operationelle programmer,
der medfinansieres af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede i
2019**

Sammendrag af de årlige gennemførelsesrapporter for de operationelle programmer, der medfinansieres af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede i 2019

1. INDLEDNING

Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD) bidrager til at afhjælpe de værste former for fattigdom i EU såsom fødevaremangel, børnefattigdom og hjemløshed. FEAD¹ råder over et samlet beløb på 3,8 mia. EUR (løbende priser) for 2014-2020. EU stiller op til 85 % af midlerne til rådighed, og de suppleres af medlemsstaternes egne midler, hvilket bringer fondens samlede værdi op på ca. 4,5 mia. EUR.

Medlemsstaterne kan bruge fonden på to måder:

- som et operationelt program for fødevarer og/eller elementær bistand (OP I) og/eller
- som et operationelt program for social inklusion (OP II).

Fødevarerbistand og/eller elementær materiel bistand skal suppleres med ledsagende foranstaltninger, såsom uddannelsesaktiviteter til fremme af sunde kostvaner og rådgivning om tilberedning og opbevaring af fødevarer, psykologisk og terapeutisk støtte, kompetenceprogrammer, rådgivning om styring af et husholdningsbudget, sociale aktiviteter og fritidsaktiviteter samt juridisk bistand.

I overensstemmelse med dets retsgrundlag² er dette sammendrag baseret på de nationale gennemførelsesrapporter for 2019, som Kommissionen har modtaget fra medlemsstaterne³. Denne rapport tager derfor ikke hensyn til de nye bestemmelser, som medlovgiverne har vedtaget i 2020 i forbindelse med covid-19-pandemien.

Som i de tidligere år beskriver rapporten fortsat udviklingen og de finansielle oplysninger ud over 2019, hvor disse er tilgængelige, navnlig om Kommissionens initiativer efter udbruddet af pandemien og andre initiativer samt om den næste flerårige finansielle ramme (FFR) 2021-2027.

I rapporteringsåret, dvs. før covid-19-pandemien, faldt andelen af personer, der er truet af fattigdom eller social udstødelse, for syvende år i træk til 21,4 % i 2019 fra 21,9 % i 2018. Andelen af personer, der lider alvorlige materielle afsavn, faldt fra 5,9% i 2018 til 5,4% i 2019. Dette svarer til 27,3 millioner mennesker, hvilket er et fald på 2.4 millioner fra det foregående år.

107 millioner mennesker er imidlertid fortsat truet af fattigdom og social udstødelse. EU har ikke levet op til sit 2020-mål om at nedbringe antallet af personer, der er truet af fattigdom eller social udstødelse med mindst 20 millioner. Ved udgangen af 2019 havde man kun reduceret antallet med 10 millioner. Børn — især børn med lavtuddannede forældre — og personer med handicap står over for en væsentligt større risiko for fattigdom eller social

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 223/2014 af 11. marts 2014 om Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (EUT L 72 af 12.3.2014, s. 1). Forordningen blev ændret i august 2018 som følge af en ændring af finansforordningen: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1537946431022&uri=CELEX:02014R0223-20180802>

² Artikel 13, stk. 9, i forordning (EU) nr. 223/2014.

³ Alle 27 medlemsstater indsendte en gennemførelsesrapport. Tidsforsinkelsen i den samlede aggregerede rapportering skyldtes, at medlemsstaterne først indsendte alle gennemførelsesrapporterne i slutningen af september 2020 i stedet for i slutningen af juni 2020 på grund af de særlige omstændigheder som følge af pandemien.

udstødelse. Samlet set var 23,1 % børn (på 16 år eller yngre) truet af fattigdom eller social udstødelse i 2019. Personer, der oplever alvorlig boligmangel⁴, som er et af de stærkeste udtryk for fattigdom, var på 3,8 % i 2019, hvilket kun er et fald på 0,2 % siden 2018. Sammenlagt viser disse statistikker, at fattigdomssituationen samlet set i EU blev forbedret frem til 2019.

Der er imidlertid stigende bekymring for en stor stigning i fattigdommen, da covid-19-pandemien med stor sandsynlighed vil forværre situationen, ved at gå imod den tendens, der er set indtil 2019. Pandemien vil sandsynligvis have øget antallet af familier, der er truet af fattigdom eller social udstødelse samt samfundsmæssige uligheder mere generelt med hensyn til uddannelse og mental sundhed⁵. Derfor er der fortsat behov for bistand til samfundets dårligst stillede grupper.

2. FREMTIDIGE UDVIKLINGER I EU

Efter udbruddet af covid-19-pandemien blev to investeringsinitiativer som reaktion på coronaviruset (CRII) vedtaget. Det andet investeringsinitiativ som reaktion på coronaviruset (CRII+)⁶, der blev vedtaget i april 2020, giver mulighed for ekstraordinær fleksibilitet i anvendelsen af de europæiske struktur- og investeringsfonde. Desuden indføres der med initiativet specifikke foranstaltninger til støtte for de socialt dårligst stillede, idet reglerne for Den Europæiske Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD) ændres, for at give forvaltningsmyndigheder, partnerorganisationer og andre interessenter mulighed for at reagere hurtigt på de nye udfordringer. Det vil f.eks. være muligt at levere fødevarerhjælp og elementær materiel bistand ved hjælp af vouchere og at tilvejebringe beskyttelsesudstyr og således reducere risikoen for smitteoverførsel for dem, der yder hjælp og bistand. Det gjorde det også muligt at medfinansiere foranstaltninger fuldt ud i regnskabsåret 2020-2021. Ved udgangen af april 2021 var udbredelsen af CRII og CRII+ medvirkende til 12 FEAD-programændringsforslag i ni medlemsstater (AT, ES, FR, HR, HU, LU, IT, PT og RO): otte ændringer for at drage fordel af medfinansieringssatsen på 100 % og fire ændringer for at indføre nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-pandemien.

Desuden trådte genopretningsbistanden til samhørighed og til områder i Europa (REACT-EU)⁷ i kraft i december 2020 som led i genopretningsordningen "Next Generation EU". REACT-EU stiller yderligere ressourcer til rådighed for de nuværende samhørighedspolitiske programmer, samtidig med at det giver medlemsstaterne mulighed for at tilføre yderligere ressourcer til FEAD-programmet. For at sikre hurtige resultater vil medlemsstaterne modtage en væsentlig forfinansiering (11 %), så de straks kan anvende de ekstra ressourcer og vil igen ikke være forpligtet til at bidrage til national medfinansiering.

FEAD er for FFR for 2021-2027 integreret i Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) for at forbedre synergierne mellem fondene. For at sætte skub i støtten til social inklusion kræves det i ESF+-forordningen⁸, at mindst 25 % af ESF+-indsatsområdet under delt forvaltning afsættes til at fremme social inklusion (sammenlignet med 20 % under ESF for

⁴ Den andel af befolkningen, der lider alvorlige boligafsnit, defineres som den procentdel, der bor i boliger, der betragtes som overfyldte, og som samtidig er kendetegnet ved mindst ét af følgende forhold med hensyn til mangel på basal boligstandard: et utæt tag, mangel på bad, bruser eller indendørs toilet eller en bolig, der vurderes at være for mørk.

⁵ Growing up in lockdown: Europe's children in the age of COVID-19. <https://www.eurochild.org/resource/growing-up-in-lockdown-europes-children-in-the-age-of-covid-19/>

⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/qanda_20_574

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/QANDA_20_948

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057 af 24. juni 2021 om oprettelse af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1296/2013.

2014-2020), og med en yderligere minimumstildeling på 3 % pr. medlemsstat til at afhjælpe materielle afsavn, som er den vigtigste målsætning for den nuværende FEAD.

På grundlag af et forslag udarbejdet af Kommissionen vedtog Rådet en henstilling om at oprette en "europæisk børnegaranti". Dette initiativ er et konkret mål for handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder og gennemfører det 11. princip om, at børn har ret til prismæssigt overkommelige pasningstilbud af høj kvalitet og til beskyttelse mod fattigdom. I henstillingen opfordres medlemsstaterne til at garantere, at børn i nød (dvs. personer under 18 år, som lever i en husstand, der er truet af fattigdom eller social udstødelse) får gratis og effektiv adgang til en række centrale tjenester, herunder mindst ét sundt måltid hver skoledag, samt effektiv adgang til sund ernæring i almindelighed. I anbefalingen opfordres medlemsstaterne til at:

- støtte adgangen til sunde måltider, også uden for skoletiden, herunder gennem naturalier eller finansiel støtte
- sikre, at ernæringsstandarder i førskoleundervisning og børnepasning samt på uddannelsesinstitutioner tilgodeser særlige kostbehov
- begrænse reklamer for og tilgængeligheden af fødevarer med et højt indhold af fedt, salt og sukker i førskoleundervisning og børnepasning samt på uddannelsesinstitutioner
- give børn og familier fyldestgørende oplysninger om sund ernæring for børn.

3. KOORDINERING AF FEAD PÅ EU-PLAN

FEAD's ekspertgruppe er fortsat det vigtigste forum for forvaltningsmyndighedernes udveksling af oplysninger om fondens gennemførelse. Ekspertgruppen mødtes to gange i 2019 og fire gange i 2020 for at drøfte forskellige aspekter af FEAD-programmets gennemførelse, navnlig ledsageforanstaltninger, fødevaredonationer, revisioner, koordinering med andre EU-fonde, metoder med forenkede omkostninger og e-vouchere. I 2020 var krisen i forbindelse med covid-19-pandemien også på dagsordenen for møderne, herunder ændringerne til FEAD-forordningen. I oktober og december 2020 mødtes FEAD's ekspertgruppe med ESF's tekniske arbejdsgruppe.

Med hensyn til forbindelserne med interessenterne var Kommissionen vært for 18 FEAD-netværksmøder mellem 2016 og udgangen af 2019. På hvert møde havde deltagerne mulighed for at fremlægge casestudier og udveksle udfordringer og løsninger på specifikke aspekter af gennemførelsen af FEAD, f.eks. målrettet kontakt til de socialt dårligst stillede — såsom børn, hjemløse og ældre. Et af møderne i 2019 havde fokus på fondens overvågning og evaluering og fremhævede den betydelige indsats fra forvaltningsmyndighedernes og partnerorganisationernes side. FEAD's netværksaktiviteter fortsatte i 2020 og 2021 med FEAD-fællesskabets første årlige konference (oktober 2020), der gav mulighed for at gøre status over FEAD's resultater og drøfte fremtidige udfordringer. I februar 2021 blev der afholdt et temaseminar, hvor nye tilskudsmodtagere af FEAD-finansierede foranstaltninger og ny praksis gennemført under covid-19-krisen blev drøftet. I overensstemmelse med forordningen var Kommissionen også vært for årlige møder på EU-plan i 2018 og 2019, der blev styret af repræsentanter for partnerorganisationerne. Disse fokuserede på overgangen til en ny fase af kapacitetsopbygningen.

⁹ Rådets henstilling (EU) 2021/1004 af 14. juni 2021 om oprettelse af en europæisk børnegaranti.

4. FREMSKRIDT MED HENSYN TIL GENNEMFØRELSEN AF DE OPERATIONELLE PROGRAMMER¹⁰

4.1 Finansiell gennemførelse

Den finansielle gennemførelse af FEAD-programmerne i 2019 er i overensstemmelse med den forventede udvikling. De samlede støtteberettigede offentlige udgifter, der blev afsat under FEAD-programmet, der er steget støt fra 569,5 mio. EUR i 2016, til 633,3 mio. EUR i 2017 og 762,2 mio. EUR i 2018, faldt til 608 mio. EUR i 2019. Dette fald er i overensstemmelse med den betydelige del af budgettet for FEAD, der allerede blev afsat i de foregående år.

Ved udgangen af 2019 beløb de samlede indgåede udgiftsforpligtelser (for 2014-2019) sig til næsten 3 340 mio. EUR svarende til 74 % af programmernes samlede midler (herunder EU-finansiering og national medfinansiering). Udbetalingerne til støttemodtagerne faldt en anelse i 2019 (478,5 mio. EUR) i forhold til 2018 (501,2 mio. EUR), men forblev et godt stykke over udbetalingerne i de foregående år (412,8 mio. EUR i 2017 og 435,2 mio. EUR i 2016). Tabel I i bilaget¹¹ indeholder en detaljeret finansieringsoversigt fordelt på indikatorer og medlemsstater.

De betalingsanmodninger, som medlemsstaterne indgav til Kommissionen i 2019, beløb sig til 663,9 mio. EUR i støtteberettigede offentlige udgifter. Dette var en væsentlig stigning sammenlignet med de foregående år (346,4 mio. EUR i 2018, 478,2 mio. EUR i 2017 og 353,4 mio. EUR i 2016), hvilket til dels skyldes den fleksibilitet, som medlemsstaterne har ved indgivelsen af deres betalingsanmodninger. De betalingsanmodninger, der blev indgivet til Kommissionen for perioden 2014-2019, beløb sig i alt til 1 888,3 mio. EUR.

Kommissionen havde pr. 31. december 2019 udbetalt i alt 1,5 mia. EUR som mellemliggende betalinger (2,0 mia. EUR ved udgangen af 2020), hvilket svarede til 52 % af den samlede tildeling for 2014-2020). Den finansielle gennemførelse af FEAD er generelt på rette spor og matcher programmets fremskridt (se næste afsnit). Hertil kommer, at der hidtil kun er sket meget få automatiske frigørelser¹².

4.2 Fysisk gennemførelse

FEAD's opsøgende arbejde og de endelige modtageres profil

FEAD-støtten fortsatte i 2019 i 26 medlemsstater og byggede videre på de fremskridt, der er gjort i de foregående år¹³. De fleste medlemsstater (22 ud af 26) uddelte fødevarer og/eller elementær materiel bistand og ydede ledsageforanstaltninger (OP I — se tabel 1), hvor IT for første gang indberettede tal i overvågningssystemet om elementær materiel

¹⁰ Tallene viser situationen for programmeringsperioden 2014-2020, der blev gennemført frem til den 31. december 2019, som rapporteret inden den 21. oktober 2020 i de årlige gennemførelsesrapporter.

¹¹ Flere medlemsstater har opdateret visse værdier for de fælles inputindikatorer for FEAD for 2015, 2016, 2017 og 2018. Værdierne, der indberettes i dette afsnit, kan derfor afvige fra de værdier, der er offentliggjort i de foregående år.

¹² Kun Det Forenede Kongerige stod over for automatiske frigørelser, da de besluttede ikke at gennemføre FEAD. Den 20. januar 2020 meddelte de Kommissionen, at de udtrådte af det operationelle program for fødevarerbistand og elementær materiel bistand under FEAD-programmet i perioden fra den 1. januar 2014 til den 31. december 2020.

¹³ RO ydede ingen bistand i 2019 på grund af forsinkelser i forbindelse med omstruktureringen af det operationelle program som følge af institutionelle ændringer, der blev forværret af problemer med offentlige indkøb.

bistand¹⁴. Fire medlemsstater fortsatte med at gennemføre programmer for social inklusion (OP II — se tabel 1).

Table 1. Type af bistand ydet i 2019

OP	Type af bistand	Medlemsstat
OP I	Fødevarer	BE, BG, EE, ES, FI, FR, MT, PL, PT, SI (10)
	Elementær materiel bistand	AT (1)
	Begge	CY, CZ, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, SK (11)
OP II	Social inklusion	DE, DK, NL og SE (4)

Kilde: SFC2014

I 2019 blev det anslået, at 12,2 millioner mennesker modtog fødevarerbistand fra FEAD, over 800 000 modtog materiel bistand, og ca. 30 000 modtog støtte til social inklusion. Over 12,5 millioner mennesker i alt modtog støtte fra FEAD i henhold til et konservativt skøn¹⁵. De største stigninger i antallet af de endelige modtagere blev konstateret i FR (450 132 flere end i 2018), HR (132 675 flere), LV (58 904 flere), IE (42 713 flere) og FI (34 229 flere). Omvendt registrerede 17 medlemsstater et reduceret antal endelig modtagere, navnlig IT (594 297 færre end i 2018)¹⁶, EL (70 961)¹⁷ samt CZ, BG, PL og SK. Desuden har RO fortsat problemer med gennemførelsen (se nedenfor).

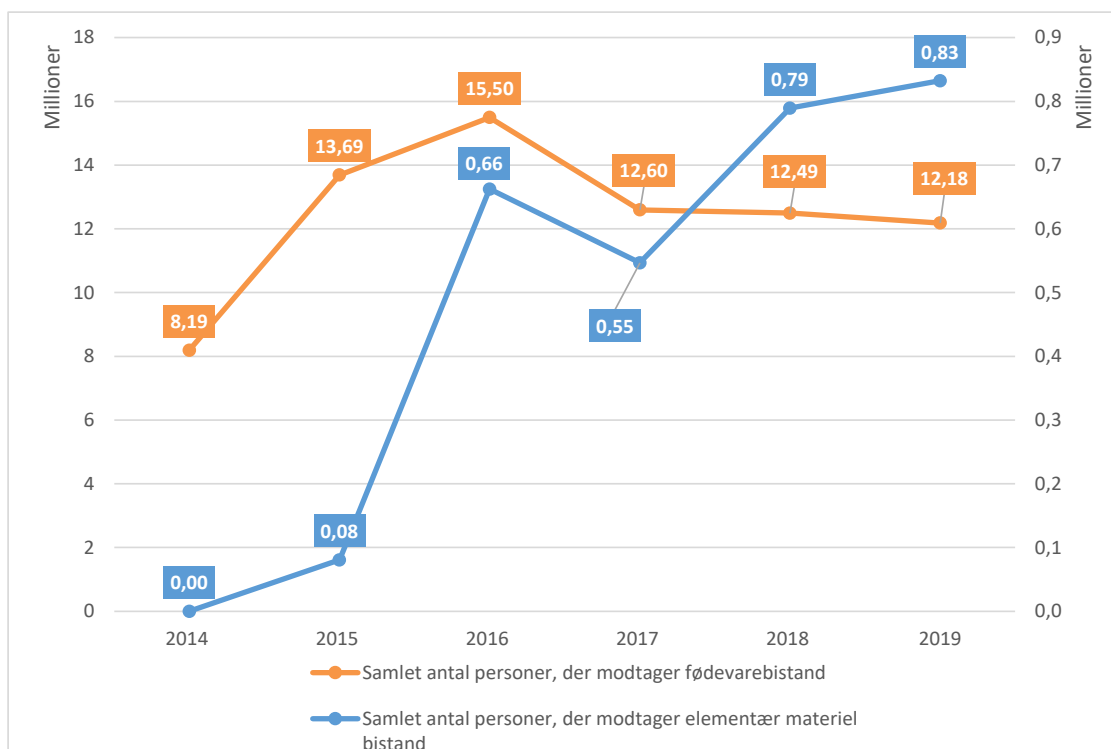
Figur 1. *Antal personer, der modtager fødevarerbistand og/eller elementær materiel bistand (mio.)*

¹⁴ Italien begyndte at uddele basal materiel bistand i 2018 under foranstaltning 4, men angav ikke noget i overvågningssystemet.

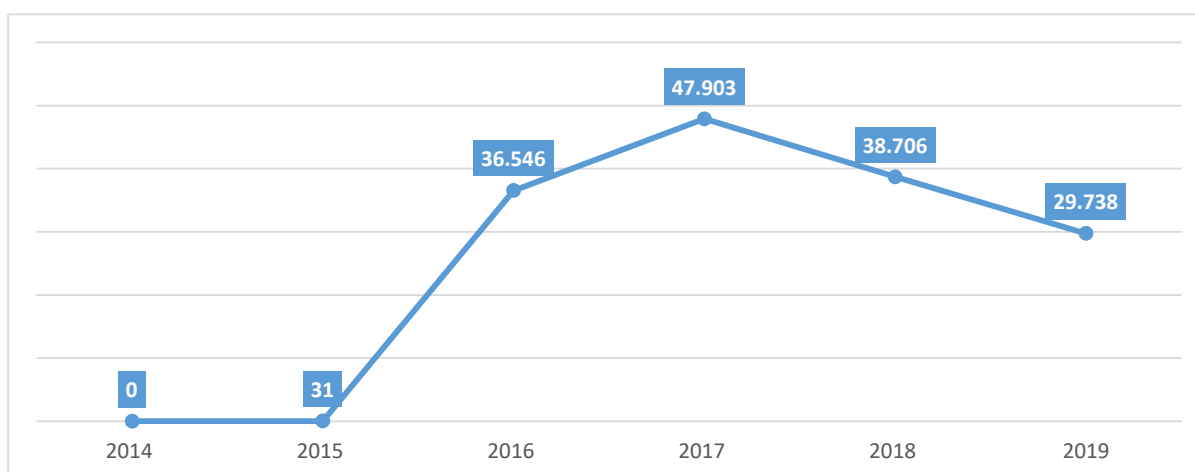
¹⁵ I de operationelle programmer, hvor der ydes både fødevarerbistand og elementær materiel bistand til de samme mennesker, er overlapninger i forhold til dataene fra den årlige gennemførelsesrapport blevet trukket fra, således at der rapporteres aggregerede tal.

¹⁶ Ifølge deres årlige gennemførelsesrapport kan faldet i antallet af endelige støttemodtagere i Italien muligvis tilskrives gennemførelsen af reformen om garanteret minimumsindkomst ("Reddito di Cittadinanza") samt øget kvalitet i dataoverførslen takket være IKT-udviklinger.

¹⁷ Der skal udvises forsigtighed ved sammenligning af data i forhold til tidligere års tal på grund af ændringer i FEAD's overvågningssystem, som rapporteret i den årlige gennemførelsesrapport.

Figur 2. Samlet antal personer, der modtager støtte til social inklusion

Kilde: SFC2014

Den overordnede profil for de endelige modtagere af FEAD-støtten har stort set været uændret. Som i de foregående år var lidt under halvdelen (49 %) af alle dem, der modtog bistand, kvinder. Børn modtog over 30 % af den tilgængelige bistand, efterfulgt af migranter, personer med en udenlandsk baggrund eller fra minoriteter (10 %) og hjemløse (7 %). I 2019 var 8 % af de endelige modtagere af bistand fra FEAD 65 år eller derover, og lidt under 5 % var personer med handicap. Disse tal er skøn fra partnerorganisationerne og bør behandles med forsigtighed.

Børn udgjorde ca. 30 % af dem, der modtog fødevarerbistand, elementær materiel bistand eller bistand i forbindelse med social inklusion i 2019. Denne andel er steget lidt sammenlignet med de foregående år. I flere medlemsstater modtog børn den største andel af fødevarerbistanden — især i CY, CZ, HR, HU og MT — hvor de udgjorde mellem 42 % og 92 % af alle endelige modtagere. Tilsvarende havde CY, IE, HU og AT en høj andel af børn

som endelige modtagere af elementær materiel bistand — mellem 86 % og 100 %. Programmer i disse lande yder særlig bistand til børn.

Tekstboks 1. Nationale eksempler på bistand, der ydes til børn

I 2019 gennemførte de fleste af medlemsstaterne, som retter bistand mod børn, fortsat aktiviteter, der allerede var startet i 2018.

Tjekkiet: CZ tilbyder subsidierede måltider til dårligt stillede børn i skolerne. Skolemad af høj kvalitet til børn i førskolealderen og i primærskolen menes at fremme børnenes fremmøde i skolen. Antallet af skoler, der deltager i sådanne ordninger, vokser støt. For så vidt angår materiel bistand uddeles der i CZ bl.a. fem typer modernermælkserstatninger og tilskudsblending til forskellige aldersgrupper samt babymad.

Cypern: Børn tegner sig for den største andel af de endelige modtagere af både fødevarer (92 %) og materiel bistand (100 %). Dårligt stillede skoleelever modtager gratis måltider, der tilberedes i skolekantinerne. For så vidt angår materiel bistand modtager sårbare nybagte forældre en babypakke, der indeholder basale babyprodukter.

Kroatien: Et skoleprogram yder bistand til børn, der lever i fattigdom, eller som er truet af fattigdom. Disse børn får måltider på skolen samt skoletasker og andre undervisningsmaterialer.

Tyskland: DE retter sin støtte mod børn af EU-migranter i førskolealderen (op til 7 år) og tilbyder dem førskoleundervisning. DE tilbyder også forældrene støtte.

Ungarn: Børn udgør en stor andel af de endelige modtagere. Børn af fattige familier modtager støtte i form af fødevarer og elementær materiel bistand. Fødevarerbistand til fattige, gravide kvinder kan også være med til at afhjælpe, at deres nyfødte børn lider materielle afsavn.

Irland: Børn fra familier, der bruger fødevarerbanker, kan også benytte disse ordninger. Indflytningspakker (herunder babypakker), som gives til familier, der flytter ind i nye hjem, kommer også børnene til gode. I 2019 modtog børn af personer, der har ansøgt om international beskyttelse, og som bor i statslige boliger, endvidere skolepakker.

Østrig: Støtte i form af skoletasker og andre undervisningsmaterialer rettes direkte mod børn i skolealderen, hvis familier har en minimumsindkomst.

Grækenland: Børn modtager fødevarerbistand og specifik materiel bistand, herunder skoletasker og papirvarer. Der findes specifikke ledsageforanstaltninger for børn såsom psykosocial støtte, styrkelse af deres handlekraft og social inklusion, social vejledning samt kulturelle og kreative aktiviteter.

Letland: Børn modtager specifik bistand. Dette omfatter i) fødevarer til spædbørn og småbørn, der er opdelt i tre forskellige typer alt efter børnenes alder: 7-12 måneder, 13-18 måneder og 19-24 måneder ii) hygiejneprodukter til spædbørn og småbørn i alderen 0 til 24 måneder — fire forskellige typer: 0-6 måneder, 7-12 måneder, 13-18 måneder og 19-24 måneder iii) individuelle undervisningsmaterialer til børn i alderen 5 til 10 år iv) individuelle undervisningsmaterialer til børn i alderen 11 til 16 år. For at forebygge forskelsbehandling sørger LV specifikt for, at undervisningsmaterialer (såsom skoletasker) ikke har farver, former og tegninger, der skaber grobund for stereotype opfattelser af piger og drenge.

Omkring 10 % af de endelige modtagere var migranter, personer med en udenlandsk baggrund eller minoriteter. Denne andel kan dog være undervurderet, da oplysninger om migranter, der modtager bistand, af databeskyttelseshensyn ikke altid indberettes (EL, FR og

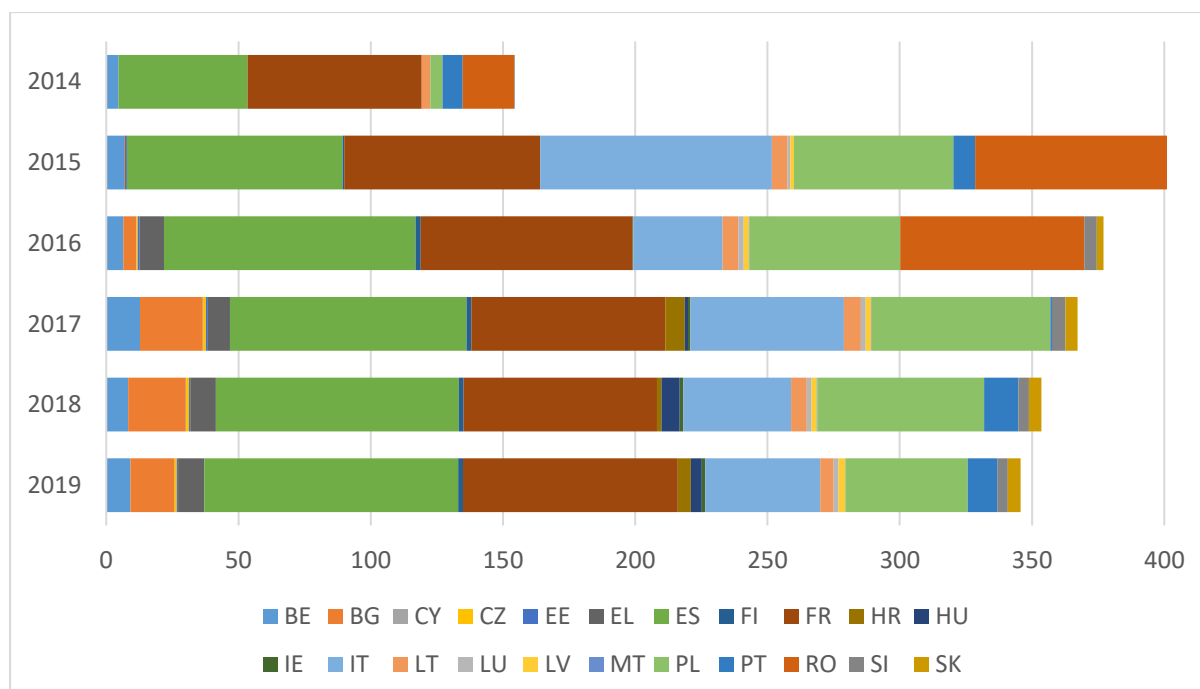
SK). Migranter i almindelighed er den største gruppe, efterfulgt af flygtninge og asylansøgere.

Det anslås, at 7 % af de endelige modtagere af FEAD var hjemløse, idet denne andel forblev stabil i 2018 og 2019. Antallet af hjemløse er dog særligt vanskeligt at anslå, da de ikke er registreret og ofte er tilbageholdende med at give personlige oplysninger. I CZ, FR og IE var mere end 13 % af de endelige modtagere af fødevarebistand hjemløse. I IT fortsatte andelen af hjemløse, der modtog bistand, sammenlignet med 2018 og 2017.

OP I — Fødevarebistand

I 2019 var fødevarebistanden stort set uændret i forhold til året før, selv om en let faldende tendens ses fra starten af 2016. Omkring halvdelen af de 21 medlemsstater, der gennemfører OP I, har enten øget eller opretholdt den mængde fødevarer, der uddeles. Samlet set blev der uddelt lidt færre fødevarer i 2019 end i 2018, hvor stigninger, navnlig i ES, FR og IT, opvejes af et fald i PL og BG¹⁸.

Figur 3. Fødevarebistand uddelt i 2014-2019 (i tusind ton) pr. medlemsstat

Kilde: SFC2014

Over halvdelen (55 %) af fødevarebistanden bestod af mejeriprodukter og mel, brød, kartofler og andre stivelsesprodukter. Andelen af mejeriprodukter var særlig høj i FR og ES. I FI, LV, SK og IT var andelen af mel, brød, kartofler og andre stivelsesholdige produkter høj (50 % og derover). Mængden af frugt og grøntsager (fælles outputindikator 4 — se bilag), og kød, æg, fisk og skaldyr (fælles outputindikator 5 — se bilag) steg fortsat i 2017-2019 med op til henholdsvis 17,5 % og 8,5 % i 2019. Mængden af fedtstoffer og olier varierede i alle medlemsstater og lå på 5 % i gennemsnit. Andelen af færdigretter¹⁹ er til

¹⁸ I betragtning af størrelsen af deres programmer stod disse fem medlemsstater (ES, FR, PL, IT og BG) for 82 % af den samlede mængde fødevarer, der blev uddelt i 2019, og derfor har alle ændringer i deres uddelinger en betydelig indvirkning på den samlede tendens. Deres anslåede mængde uddelte fødevarer pr. endelig modtager svarer imidlertid til den mængde, der uddeles af de andre medlemsstater.

¹⁹ Sammensatte fødevarer omfatter spiseklare tørvarer, langtidsholdbare fødevarer, tilberedte blandinger og snackvarer.

sammenligning høj i IE (25 %), men ellers er den forholdsvis lav og faldt med omkring 9 % i hele EU, navnlig på grund af det betydelige fald i HU (fra omkring 36 % i 2018 til omkring 18 % i 2019). Udgifterne til uddelte fødevarer pr. person varierer ganske betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat og fra år til år. Dette skyldes hovedsagelig mængden og typen af de uddelte produkter (f.eks. en høj andel af friske produkter) og støttens intensitet.

Alle 21 medlemsstater, der uddeler fødevarer — undtagen CY — udleverer den i form af standardiserede fødevarer. 14 medlemsstater tilbød også måltider: BE, BG, CY, CZ, EL, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LV, PL og SK. Nogle af dem leverede også færdigretter til skolebørn (CY, CZ, EL og HR) eller hjemløse (HU, IE, IT, LV, PL og SK). Fødevarerbanken i EE arbejder fortsat tæt sammen med de lokale myndigheder og samarbejdede med kommunerne for at komme så tæt på folks hjem som muligt. Takket være god kommunikation mellem partnerne blev 95 %, som i 2018, af alle fødevarerhjelpepakker uddelt i løbet af målperioden. Som i de foregående år blev partnerorganisationernes uddeling af fødevarer i BG, CY, HU og ES fuldt finansieret af FEAD, hvilket også var tilfældet i EL for 2019.

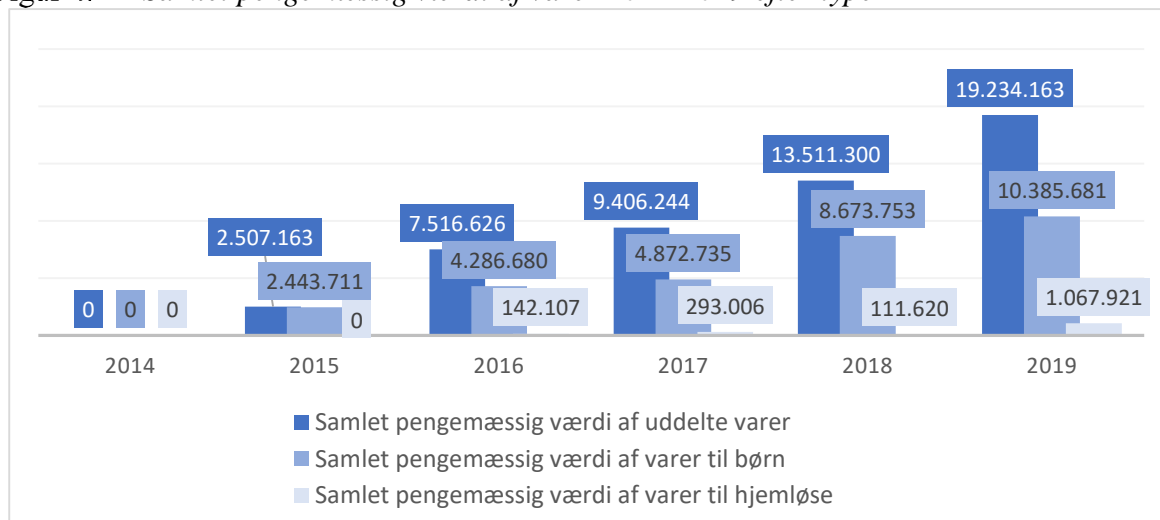
OP I — Elementær materiel bistand

Mængden af elementær materiel bistand steg betydeligt. I 2019 uddelte medlemsstaterne 19,2 mio. EUR i elementær materiel bistand, 42 % mere end i 2018, hvor det allerede var steget med 44 % i forhold til 2017. I modsætning til 2018 skyldes stigningen dog ikke primært, at yderligere medlemsstater er begyndt at yde elementær materiel bistand²⁰, men nærmere en udbredt stigende tendens til at yde elementær bistand. Stigningerne var navnlig udpræget i AT, EL, HR og LV. Syv medlemsstater fortsatte med at uddele elementær materiel bistand som i det foregående år (CY, CZ, HU, IE, LT, LU og SK). IT begyndte at rapportere om fremskridt med hensyn til elementær materiel bistand, efter at aktiviteterne blev påbegyndt i 2018, idet der blev uddelt basale fornødenheder til hjemløse. De fleste varer blev uddelt i fire medlemsstater: AT, EL, HR og HU (se figur 4). Boligstøtteforanstaltningerne var navnlig rettet mod hjemløse i IT, men også i CZ, EL, HR og SK modtog hjemløse bistand, herunder personlige plejeprodukter samt andre fornødenheder. I CZ, HR og IT modtog hjemløse også køkkenudstyr (dem, som blev genhuset eller boede i usikre boliger) og tøj, og i CZ, EL, HR og IT modtog de soveposer/tæpper.

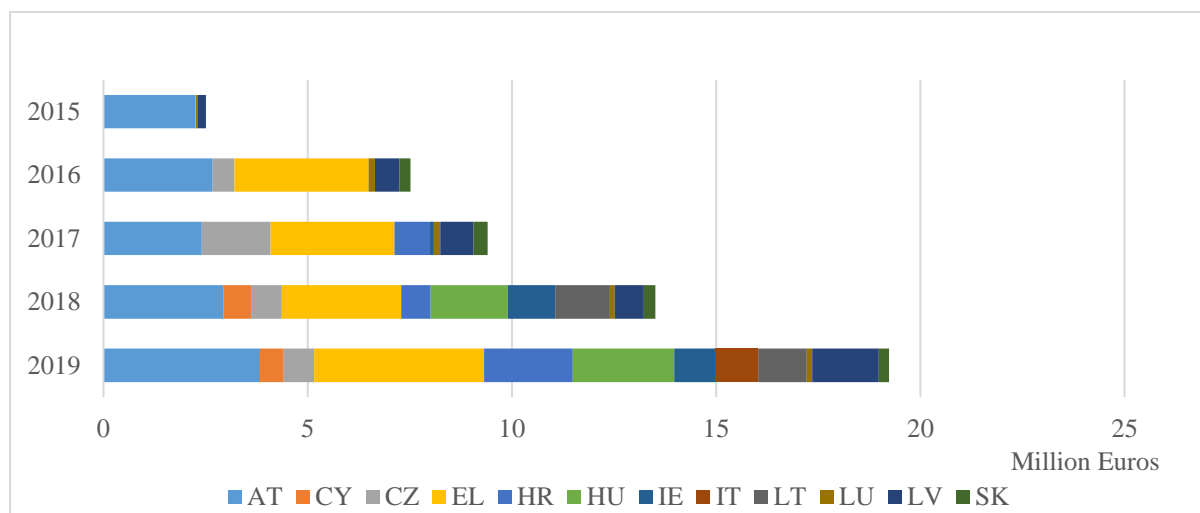
Skoleartikler og personlige plejeprodukter til familier med børn var fortsat de vigtigste varer i kategorien for elementær materiel bistand gennem FEAD. I 2019 omfattede varer, der blev uddelt til familier med børn, papirvarer og undervisningsmaterialer (AT, EL, HR, HU, IE og LV), skoletasker (AT, EL, HR og LV), babypakker (CY, EL, HR, HU og IE), sportsudstyr (EL og HR) og tøj (EL, HR og IT). I EL, HU, LU, LV og SK blev der også uddelt varer som vaskepulver, creme og sæbe til babyer og småbørn, vådservietter og bleer.

²⁰ Italien begyndte at levere elementær materiel bistand i 2018 og gik i gang med at måle støtten i 2019. Den tegner sig imidlertid kun for ca. 15 % af den overordnede stigning i elementær bistand.

Figur 4. Samlet pengemæssig værdi af varer 2014-2019 efter type

Figur 5. Samlet pengemæssig værdi af varer 2014-2019 pr. medlemsstat

Kilde: SFC2014

OP I — Ledsageforanstaltninger

Medlemsstater, der i overensstemmelse med FEAD gennemførte OP I-programmer i 2019, ydede også ledsageforanstaltninger. De fleste medlemsstater tilbød fortsat omfattende ledsageforanstaltninger. Et par eksempler:

- AT vedlagde en brochure i alle skolestartpakker med oplysninger om f.eks. undervisning i økonomi, fødevarebistand og tøjuddeling samt praktiske tips om skolegang for børn.
- EE uddelte et nyt nummer af "Help", som er et magasin med en kontakliste over nyttige organisationer og opskrifter til at tilberede fødevarerne i pakkerne.
- PL udvidede sit tilbud om ledsageforanstaltninger yderligere, herunder med aktiviteter såsom fysioterapi og træningsøvelser for overvægtige for at forebygge ryglidelser.

Andre foranstaltninger omfattede:

- et storstilet samfundsfagligt integrationsprojekt baseret på flere "Magasins Citoyens" (borgerservicecentre)²¹ beliggende i centrum af La Louvière, der tilbyder forskellige tjenester (f.eks. en genbrugsbutik med tøj og hjælp til jobsøgende), som er iværksat af CPAS (de offentlige socialcentre) (BE)
- den uddannelsesrelaterede psykologtjeneste, som hjælper med integration af og støtte til børn med sensoriske lidelser, udviklingshæmning eller svære indlæringsproblemer gennem programmer rettet mod læse- og skrivefærdigheder på ungdomsuddannelser (CY)
- "Solidarity in the Drama²² region", der er et socialt partnerskab, som hjælper ældre (EL).

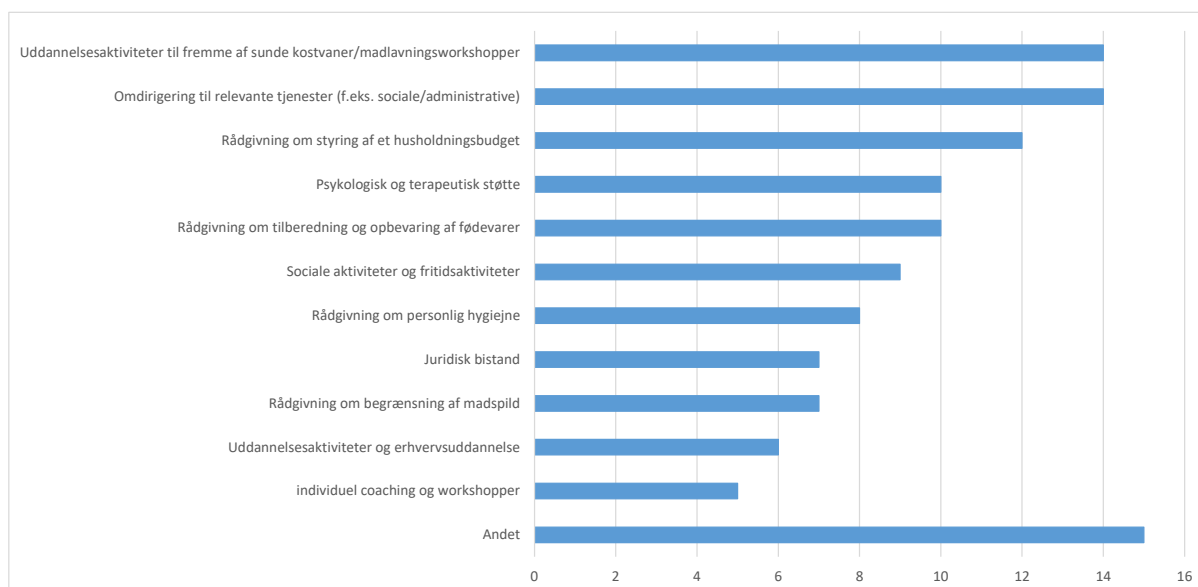
De fleste medlemsstater gennemførte en kombination af ledsageforanstaltninger, og kun nogle få valgte at fokusere på en eller to aktiviteter. De ledsageforanstaltninger, der blev gennemført i 2019 (se figur 6), omfattede:

- rådgivning om tilberedning og opbevaring af fødevarer (BG, CZ, EE, FI, FR, HR, LT, LV, PL, PT og SK)
- uddannelsesaktiviteter til fremme af sunde kostvaner, f.eks. madlavningsworkshopper (BE, BG, CZ, EE, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, LV, PL og SK)
- rådgivning om begrænsning af madspild (BE, BG, HR, LU, LV, PL og PT)
- rådgivning om personlig hygiejne (BE, BG, CZ, HR, HU, LV, PL og SK)
- henvisning til relevante tjenester (f.eks. sociale/administrative) (AT, BE, BG, CZ, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV og SK)
- individuel coaching og workshopper (CZ, EL, HR, MT og SI)
- psykologisk og terapeutisk støtte (CY, CZ, EL, FR, HR, HU, IT, LT, PL, SI og SK)
- rådgivning om styring af et husholdningsbudget (BE, BG, CZ, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LT, LV, PL, PT og SK)
- sociale aktiviteter og fritidsaktiviteter (CZ, EE, FI, FR, EL, HR, LV, MT og SI)
- uddannelsesaktiviteter og erhvervsuddannelse (FR, EL, HR, LT, MT, PL og SI)
- juridisk bistand (CZ, FR, HR, IE, IT, LT og PL)
- andre ledsageaktiviteter (AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, FR, EL, IT, LU, MT, PL og SI), herunder personlig bistand, voksenomsorg, social transport, støtte til adgang til rettigheder og støtteundervisning.

²¹ <https://www.cpas.lalouviere.be/les-magasins-citoyens>

²² En by og kommune i det nordøstlige Grækenland.

Figur 6. *Typer ledsageforanstaltninger gennemført i 2019 (n=22)*

OP II — Social inklusion

Som i de foregående år gennemførte OP II-medlemsstaterne²³ (DE, DK, NL og SE) foranstaltninger til social inklusion.

I DE var den vigtigste aktivitet at tage kontakt til nyankomne voksne og hjemløse og forbedre deres adgang til rådgivning og støtte. DE har allerede overgået forskellige mål på dette område. Næsten 90 % af de nyankomne voksne og hjemløse, der deltog i aktiviteter inden for social inklusion i 2019, gik videre til at gøre brug af sociale tjenester (målet var 70 %²⁴) i overensstemmelse med FEAD's rolle som springbræt mod større social inklusion. Det samlede antal hjemløse og personer, der var i risiko for at blive hjemløse, som havde modtaget rådgivning i 2019, var på 26 830 — hvilket allerede ligger 25 % over det programspecifikke mål. Der blev også gjort gode fremskridt med at nå ud til nyankomne børn i børnehavealderen (førskolealderen) (16 674) og deres forældre (19 113)²⁵. Målet om at nå 19 700 børn og forældre inden 2020, som fastsat i OP, burde derfor kunne nås.

I DK forbedres forholdene for hjemløse — og hjemløse fra andre EU-lande med opholdstilladelse i DK — takket være adgang til herberger og socialarbejdere. Gennem opsøgende aktiviteter fik disse mennesker midlertidig indkvartering og opbevaringsmuligheder og kunne deltage i sociale aktiviteter og programmer, der hjælper dem med at blive mere beskæftigelsesegnede. I alt benyttede 2 169 personer sig af disse aktiviteter i 2014-2019, hvilket allerede var 55 % flere end målet på 1 400 for programmeringsperioden 2014-2020.

I NL fortsatte projektet "Ældre i kvarteret" i 2019 med 581 deltagere. Dette var færre end i 2018 og 2017. Projektet skal afhjælpe social udstødelse blandt dårligt stillede ældre. Alle personer var over 65 år. Det samlede antal deltagere for 2014-2019 var på 2 855 — 57 % af målet (5 000). Selv om målet for 2020 med det nuværende tempo stadig ligger et

²³ Dvs. medlemsstater, der gennemfører "det operationelle program for social inklusion af de socialt dårligst stillede personer" (også benævnt "OP II"): et operationelt program, der støtter aktiviteter, som ligger uden for aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger, i form af ikke-økonomisk, ikke-materiel bistand med sigte på social inklusion af de socialt dårligst stillede personer.

²⁴ Dette mål blev fastsat i det operationelle program og dækker hele programmets varighed.

²⁵ Mellem 2-3 og 6-7 år, selv om dette aldersinterval kan variere alt efter medlemsstat, og hvornår børnene starter i børnehave.

godt stykke ude i fremtiden, var et vigtigt resultat, at ca. 81 % af de ældre, der var omfattet af programmet, efter et år stadig var med, 45 % sagde, at de havde udvidet deres sociale netværk, og 63 % havde styrket deres digitale og økonomiske færdigheder. I 2019 havde omkring en tredjedel af deltagerne indvandrerbaggrund. Personale med specifikke sprogkunderskaber blev ansat for at overvinde sprogbarrieren.

Programmerne for social inklusion i SE omfatter to typer støtte: sundhedsfremme og tilvejebringelse af grundlæggende information om det svenske samfund rettet mod socialt dårligt stillede personer, der kommer fra andre EU- eller EØS-lande. De primære målgrupper er hjemløse (eller personer med risiko for hjemløshed), migranter, personer med en udenlandsk baggrund, minoriteter og kvinder. Programmet er indtil nu nået ud til 2 674 personer, heraf 658 i 2019. Andelen af personer, som OP når ud til, og som oplyser, at de har fået bedre betingelser for at håndtere sundhed og hygiejne, er også steget fra 38 % i 2016 til 70 % i 2019. Andelen af personer, der oplyser, at de har modtaget støtte eller bistand, er steget støt siden 2016 fra 43 % til 93 % i 2019. Målet på 40 % for begge indikatorer er altså mere end nået.

Hindringer for gennemførelsen

Der blev rapporteret om hindringer for gennemførelsen i 17 medlemsstater. De fleste af de udfordringer, der nævnes, er at timingen og leveringen af bistand forsinkes (BE, BG, CZ, DK, FR, EL, PL, PT og RO). Nogle af forsinkelserne skyldes direkte problemer med offentlige indkøb, som havde fundet sted i det forløbne år (se f.eks. RO nedenfor). Andre udfordringer vedrørte:

- logistik, f.eks. manglende overholdelse af principperne for rationel lagerstyring — "først ind, først ud" (BE, EE, HR, LV, PL og PT)
- de endelige modtagere, f.eks. manglende viden, problemer med at nå ud til dem (HR, NL, PL, SE og SK)
- overvågning og evaluering (IT, MT, RO og SE), f.eks. vanskeligheder med at indsamle data fra de endelige modtagere, og det nye overvågningssystem (i IT), som er under udarbejdelse
- manglende kapacitet hos partnerorganisationer (DK, HU, IT og PL)
- juridiske vanskeligheder, som hovedsagelig vedrører offentlige indkøb af støtten (BG, NL, PT og RO).

Kun DK rapporterede om "manglende kapacitet hos forvaltningsmyndighederne" som en hindring for gennemførelsen. I 2019 var RO stadig ikke i stand til at løse sine implementeringsudfordringer og forsinkelser i forbindelse med indkøb på grund af adskillige klager fra de afviste tilbudsgivere. Desuden fremsatte det rumænske undervisningsministerium ikke nogen anmodning om finansiering af undervisningsmaterialer. Dette har ført til manglende uddeling af fødevarer eller elementær bistand for tredje år i træk. Ministeriet for europæiske fonde — forvaltningsmyndigheden for FEAD i Rumænien — forsøger at bidrage til at løse problemet i den næste rapporteringsperiode.

Som i de foregående år hjalp fleksibiliteten i FEAD og det stærke samarbejde mellem forvaltningsmyndighederne og partnerorganisationerne landene med at overvinde mange af disse hindringer. I nogle medlemsstater (såsom IT, IE og FR) afholdt forvaltningsmyndigheden regelmæssige møder med partnerorganisationerne og relevante interessenter for at drøfte og støtte gennemførelse af programmet.

Generelle principper

Artikel 5 i FEAD-forordningen fastlægger principper, der skal anvendes af alle i udformningen og gennemførelsen af fonden. Disse omfatter komplementaritet i finansieringen, ligestilling mellem kønnene, bekæmpelse af forskelsbehandling, bekæmpelse af madspild, en afbalanceret kost, folkesundhed samt miljømæssige og klimarelaterede aspekter. Medlemsstaterne bør overholde disse principper og rapportere herom i deres årlige gennemførelsesrapporter.

Medlemsstaterne rapporterer om, hvordan de tager hensyn til disse generelle principper.

De opfylder princippet om komplementaritet ved at koordinere med andre finansieringsinstrumenter for at undgå dobbeltfinansiering og øge omfanget af bistand. I EE udarbejder og præsenterer Estlands statistiske kontor²⁶ oversigter over overlappet af deltagerne i ESF-foranstaltninger og modtagere af fødevarebistand gennem FEAD-programmet. MT opstiller en detaljeret liste over projekter under ESF-foranstaltningen, som supplerer FEAD-programmet. MT foretager også en screening af modtagne ansøgninger gennem Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden for at undgå dobbeltfinansiering og sikre komplementariteten mellem den og FEAD-programmet. I PT fører den samme forvaltningsmyndighed tilsyn med både FEAD-programmet og ESF OP for social inklusion og beskæftigelse, eftersom fondene supplerer hinanden. I SK anvendes FEAD-aktiviteterne til at identificere de endelige modtageres behov, som derefter opfyldes af mere langsigtede løsninger gennem andre fonde, navnlig aktiviteter i forbindelse med social inklusion, der finansieres af ESF. I IT udføres den foranstaltning, der yder støtte til hjemløse, gennem en integreret tilgang sammen med ESF med henblik på at yde mere langsigtet støtte til social inklusion ud over elementær bistand.

Alle medlemsstaterne rapporterer om overholdelse af ligestillingsprincipperne og politikker til bekæmpelse af forskelsbehandling. De fleste medlemsstater har defineret objektive kriterier for støtteberettigelse — dvs. en persons samfundsøkonomiske status — med henblik på at identificere målgruppen og de endelige modtagere for at forhindre, at der sker nogen form for forskelsbehandling i fordelingen af støtten. Nogle af de effektive metoder, der blev anvendt i 2018, fortsatte i 2019. DE uddeler faktablade om kønsaspektet, der bruges af partnerorganisationer som retningslinjer for gennemførelse af FEAD-foranstaltninger og for at sikre ligestilling. NL samarbejder med en sammenslutning, der repræsenterer ældre med migrantbaggrund for at sikre, at deres tilgang forbliver inkluderende. PL uddeler fødevarer og yder ledsageforanstaltninger for at opfylde forskellige gruppers behov, dvs. ældre, gravide kvinder, hjemløse eller personer med handicap. Selv om SE retter sig mod både mænd og kvinder, er der navnlig fokus på kvinders sundhed. SK sikrer, at både mænd og kvinder er repræsenteret blandt partnerorganisationernes personale.

Mange medlemsstater sagde, at de uddeler varieret og ernæringsmæssigt afbalanceret mad. I de fleste tilfælde hjalp ernæringsekspertter eller de relevante ministerier (f.eks. sundhedsministeriet i BG og ministeriet for arbejde, familie, sociale anliggender og lige muligheder i SI) med at pakke fødevarer sammen. IT vælger produkter under hensyntagen til behovet for et tilstrækkeligt indtag af proteiner og kulhydrater, som er typisk for en middelhavskost. I PT sigter fødevarerpakkerne mod, at 50 % de endelige modtageres energi-

²⁶ Estlands statistiske kontor er det offentlige organ, der er ansvarlig for at udarbejde officielle statistikker.

og ernæringsbehov bliver dækket, og omfatter daglige portioner af hver af de syv fødevaregrupper, som vist i *Madhjulet*²⁷.

Alle medlemsstaterne sikrer, at de uddelte fødevarer overholder nationale sundheds- og sikkerhedsbestemmelser. Desuden kontrolleres fødevarekvaliteten hyppigt. Mange medlemsstater støtter de endelige modtageres sundhed yderligere ved hjælp af ledsageforanstaltninger, der fremmer en sund livsstil.

For at begrænse madspild er produkter med længere holdbarhed inkluderet i fødevarerpakkerne. Der tages også hensyn til oplagringsstedernes kapacitet. F.eks. planlægger CY uddelingen af morgenmåltider ud fra det anslåede antal personer, der benytter sig af dem, for at undgå madspild. En anden måde at løse fødevarespild på er at indsamle og uddele overskydende fødevarer.

De fleste medlemsstater rapporterer i deres årlige gennemførelsesrapporter, at de har gennemført miljøvenlige tiltag. F.eks. bliver tilbudsgivere i FR bedt om at oplyse om CO₂-emissioner. HU sigter mod at reducere emissionerne ved fødevaretransport, pakke varme måltider i varmebestandig plastemballage og indsamle brugt emballage. I LU kan partnerorganisationerne få tildelt kvalitetsmærket "SuperDrecksKëscht fir Betriber", som bekræfter organisationens indsats til fordel for miljøet. Som allerede nævnt i rapporten for 2018 anvender CZ miljøvenlige produkter og tilskynder til anvendelse af genanvendte materialer (f.eks. toiletruller fremstillet af 100 % genanvendt papir).

Evalueringer

I 2019 har mindst syv medlemsstater (BE, BG, CZ, DE, FR, PL²⁸ og PT) evalueret FEAD-aktiviteter. Størstedelen af disse havde fokus på at vurdere de fremskridt, FEAD-programmerne har medført takket være disse aktiviteter, og de fleste fremlagde en positiv vurdering. BG gennemførte to evalueringer i 2019, hvoraf det fremgik, at uddelingen af varme måltider og basale fornødenheder nåede ud til de mest sårbare grupper. Den øgede finansiering til uddeling af varme måltider har yderligere øget antallet af endelige modtagere (se boks 2 nedenfor)²⁹. Ligesom i de senere år indsamlede AT feedback om den ydede bistand ved hjælp af et spørgeskema. 99 % af respondenterne var enten meget tilfredse eller tilfredse med skolestartpakken og, mere generelt, med den gennemførte foranstaltning gennem FEAD OP.

Nogle evalueringer indeholder nyttige henstillinger for så vidt angår programmeringsperioden 2021-2027. Henstillingen fra evalueringen i BE omfatter bl.a. standardiserede procedurer til at identificere de dårligst stillede, bedre samordning af bestilling og levering samt større gennemsigtighed og forenkling. FR udarbejdede gennem generalinspektoratet for sociale anliggender en rapport om kampen mod fødevarerensikkerhed³⁰. I rapporten fokuseres der på de udfordringer, der er forbundet med gennemførelsen af FEAD, navnlig med hensyn til distributionssystemet og støtten fra frivillige hjælpearbejdere og organisationer. I rapporten påtænkes også en høring blandt de berørte parter om den nye programmeringsperiode, som blev sat i bero på grund af covid-19-krisen.

²⁷ Madhjulet er en kostvejledning, som er baseret på forskellige fødevarer. På <http://www.fao.org/nutrition/education/food-dietary-guidelines/regions/countries/Portugal/en> kan du få mere at vide.

²⁸ <https://www.gov.pl/attachment/4c5afb14-e765-4181-ae72-bf19c437b29e>; <https://www.gov.pl/web/rodzina/informacja-i-komunikacja>).

²⁹ <https://asp.government.bg/bg/deynosti/operativna-programa-za-hrani/operativna-programa-za-hrani-2014-2020/dobri-praktiki-i-spodelyane-na-opit>

³⁰ <https://www.igas.gouv.fr/IMG/pdf/2019-069R-P.pdf>

DE foretog en evaluering af FEAD-programmet, der dækkede alle aspekter af dets gennemførelse. Som overvågningsdataene viser, er alle målene mere end nået, og resultaterne af evalueringen er også lovende. Evalueringen viser, at FEAD-aktiviteterne klart gør det muligt for dårligt stillede grupper regelmæssigt at få adgang til tjenester. Gennem intensivt opsøgende arbejde kan personer, der ellers ville være udelukket derfra, få adgang til eksisterende tjenester. Tallene tyder på, at kommunikationen mellem personer, som ønsker råd og vejledning, og organisationer, der yder disse tjenester, er ved at blive bedre, og det samme gælder for antallet af mennesker, der benytter sig af disse tjenester. Evalueringen blev suppleret med casestudier af projekter. Som led i denne evaluering blev forskellige interessenter interviewet om fremskridt og resultater. Mere detaljerede oplysninger om evalueringen vil blive fremlagt i 2020³¹.

I den eksterne evaluering af FEAD-programmet i BG blev det konkluderet, at: (i) uddeling af fødevarer til personer, der er i høj risiko for fattigdom, udvider anvendelsesområdet for sociale støtteprogrammer i landet, (ii) der ikke foreligger noget bevis for unødvendige administrative byrder, (iii) der er mangel på midler til at dække administrations-, transport- og oplagringsomkostninger, (iv) identifikationen af målgrupper, den tilbudte støtte og ledsageforanstaltningerne alle er relevante, (v) FEAD-programmet hænger sammen og supplerer andre nationale finansieringsprogrammer, f.eks. fonden for social beskyttelse, samt andre politikker, der tilbyder sociale ydelser i landet, og at (vi) FEAD-programmet øger værdien af det aktuelle nationale program, der støtter offentlige kantiner.

5. KONKLUSIONER

Billedet, der tegner sig efter analysen af overvågningsdataene og de årlige gennemførelsesrapporter for 2019 svarer i store træk til det, der blev rapporteret i 2018.

De finansielle forpligtelser under FEAD-programmet var på 608 mio. EUR i 2019 og er stadig lige under gennemsnittet for perioden 2016-2018. De samlede indgåede udgiftsforpligtelser for 2014-2019 var på 3 340 mio. EUR eller 74 % af programmernes samlede midler (EU-finansiering og national medfinansiering). Udbetalingerne til støttemodtagerne faldt en anelse i 2019. Omvendt steg betalingsanmodninger indgivet af medlemsstaterne også støt, idet Kommissionens mellemliggende betalinger oversteg den samlede tildeling for 2014-2020 den 31. december 2019 med 38 % (25 % ved udgangen af 2018). Den finansielle gennemførelse af FEAD synes således generelt at være på rette spor.

De fleste medlemsstater har konsolideret deres hidtidige resultater og gjort store fremskridt med hensyn til at nå deres mål. I 2019 ydede 26 medlemsstater med succes FEAD-bistand. Fødevarerbistanden faldt en anelse i forhold til det foregående år, mens leveringen af elementær materiel bistand fortsatte med at stige med 42 % mere bistand i 2019 i forhold til 2018. IT uddelte elementær materiel bistand første gang i 2019. Der er dog stadig visse problemer med gennemførelsen, navnlig forsinkelser og udfordringer med logistik, juridiske aspekter, problemer med at nå ud til målgrupper, overvågning og evaluering samt manglende kapacitet hos partnerorganisationerne. De fleste medlemsstater var i stand til at overvinde disse vanskeligheder takket være deres samarbejde med partnerorganisationer og

³¹ Den endelige rapport (om overvågning og evaluering) kan downloades her: https://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/DE/Internationales/ehap-abschlussbericht.pdf?__blob=publicationFile&v=1

andre interessenter, selv om der undertiden var behov for programændringer. Til trods for Kommissionens nøje overvågning har RO imidlertid ikke ydet bistand i 2019 på grund af institutionelle ændringer og vedvarende problemer med offentlige indkøb. Det Forenede Kongerige er udtrådt af det operationelle program for fødevarebistand og elementær materiel bistand.

I 2019 anslås det, at over 12,5 millioner mennesker har modtaget bistand fra FEAD. FEAD-bistanden har i årenes løb vist sig at være stabil. Fødevarebistand er fortsat den mest almindelige form for bistand. Over 12,2 millioner enkeltpersoner (93 % af det samlede antal endelige modtagere) modtog fødevarebistand, og omkring 832 000 (6 %) modtog elementær materiel bistand i 2019, mens næsten 30 000 deltog i programmer for social inklusion (FEAD OP II). Som i de foregående år udgør kvinder 49 % af alle endelige modtagere. Børn udgør 30 % af dem, som modtog bistand, mens hjemløse udgjorde 7 %, og personer med handicap udgjorde 5 %. Det anslås, at 10 % af alle dem, der fik støtte, var migranter, personer med en udenlandsk baggrund eller minoriteter, og 8 % var personer på 65 år eller derover.

Som i de foregående år viser rapporter, at FEAD's fleksibilitet har været medvirkende til en effektiv og virkningsfuld gennemførelse. Partnerorganisationernes rolle med hensyn til viden om målgrupper og opsøgende aktiviteter har været afgørende. FEAD hjalp dog også partnerorganisationerne med at blive mere effektive, bl.a. med hensyn til leveringstider og institutionelt samarbejde. Flere af de forsinkelser, som programmerne har været udsat for, skyldes indkøbshindringer i de foregående år. Desuden har medlemsstaterne og partnerorganisationerne været i stand til at omdirigere målgrupperne til relevante, langsigtede tjenester, og dette var afgørende for at etablere et gensidigt tillidsforhold til de endelige modtagere.

Ledsageforanstaltningerne er blevet mere og mere etablerede og forskelligartede. Alle OP I-medlemsstater, der gennemførte FEAD i 2019, indførte ifølge deres årlige gennemførelsesrapporter ledsageforanstaltninger. Uddannelsesaktiviteter til fremme af sund ernæring/madlavningsworkshopper var stadig den mest almindelige type ledsageforanstaltning, efterfulgt af omdirigering til relevante tjenester og rådgivning om styring af et husholdningsbudget. Mange af medlemsstaterne gennemfører også andre aktiviteter, der er tilpasset til deres egne behov. Generelt opstod der en række forskellige former for god praksis.

Samlet set rapporterer medlemsstaterne, at de har overholdt de generelle principper. Alle sikrede, at bistanden var lige tilgængelig for mænd og kvinder, og de fleste understregede, at der ikke var forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Nogle medlemsstater bestræbte sig på at sikre, at indholdet af FEAD-fødevarepakkerne opfyldte partnerorganisationernes og de endelige modtageres behov for at undgå madspild. Medlemsstaterne bestræbte sig på så vidt muligt at levere varieret og ernæringsmæssigt afbalanceret mad og lagde stor vægt på opbevaring og rettidig levering og på at anvende genanvendte materialer. Disse aspekter hjælper med at fremme folkesundheden og opfylde målene for klima- og miljøbeskyttelse.

I 2020, efter den periode, som rapporten dækker, ændrede udbruddet af covid-19-pandemien i væsentlig grad det landskab, som FEAD-programmet opererer inden for. Den økonomiske og sociale krise, som fulgte i kølvandet på krisen, har uforholdsmæssigt ramt visse dårligt stillede grupper og personer, herunder de dårligst stillede. Nye grupper af enkeltpersoner, der tidligere var i sårbare situationer, befandt sig i en situation med fattigdom og social udstødelse. De sociale begrænsninger, der har været indført for at løse den

sundhedsmæssige krisesituationer har ændret måden, hvorpå organisationer leverer fødevarer og elementær bistand.

Som reaktion på den aktuelle krise blev FEAD-forordningen ændret to gange i 2020 og 2021 under CRII-, CRII+- og REACT-EU-initiativerne med henblik på at sikre langt mere støtte i tiden op til den nye programmeringsperiode og lette gennemførelsen af programmet.

Efterhånden som FEAD 2014-2020 nærmer sig sin afslutning, er den fremtidige udformning og forvaltning af den nye fond ved at tage form. I 2021-2027 vil FEAD blive en integreret del af ESF+ og dermed lægge yderligere vægt på at afhjælpe de værste former for fattigdom inden for bredere strategier for social inklusion og finansiering. ESF+-programmerne vil være nøglen til at støtte økonomisk og social genopretning efter covid-19-pandemien og fremme en retfærdig omstilling til en klimaneutral økonomi i overensstemmelse med ambitionerne i den europæiske grønne aftale³² og i kombination med Fonden for Retfærdig Omstilling³³. Det vil også være et centralt program for gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder³⁴.

³² https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf

³³ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/01/14-01-2020-financing-the-green-transition-the-european-green-deal-investment-plan-and-just-transition-mechanism

³⁴ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1226&furtherNews=yes&newsId=9524>